

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВАМИ З ПРОКАТУ МАЙНА

Важливим атрибутом сучасного етапу розвитку економічних відносин є облікова політика як інструмент регламентації облікового процесу на рівні підприємства. Вона покликана забезпечити своєчасність, достовірність, цілісність, прозорість та корисність облікової інформації для прийняття управлінських рішень.

Під обліковою політикою розуміють сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. Водночас зауважимо, що в обліковій політиці повинні знаходити відображення лише ті положення бухгалтерського обліку, які мають різні варіанти застосування. Наявність у нормативно-правовій базі формулювань «може» або «має право» тягне за собою визначення чергового елементу облікової політики [2].

Підприємства, що надають послуги прокату, використовують переважно старі підходи до збору та обробки облікової інформації, що ґрунтуються виключно на фінансовому обліку. На жаль, керівництво не усвідомлює ролі облікової політики в процесі управління господарською діяльністю, що нерідко породжує поверхово формальний та вузько направлений підхід до її розробки.

Наказ про облікову політику підприємства є основним внутрішнім організаційно-розпорядчим документом щодо регулювання питань бухгалтерського обліку. Під час формування облікової політики важливо забезпечити цілісність облікового процесу на досліджуваних нами підприємствах, охопивши всі аспекти. На основі проведеного аналізу [1, 3], запропоновано виділяти такі складові частини наказу: організаційну, технічну та методичну.

Організаційний аспект облікової політики передбачає розподіл обов'язків між працівниками в системі обліку. Відповідно в розділі «Організація бухгалтерського обліку» слід зазначити спосіб організації бухгалтерського обліку на підприємстві, рівень централізації облікових робіт, посадові інструкції для працівників бухгалтерії, комунікаційні зв'язки бухгалтерської служби з іншими відділами, номенклатуру центрів відповідальності тощо. Якщо для підприємства видача майна на прокат є додатковим видом господарської діяльності, то необхідно визначити особу відповідальну за ведення обліку операцій, пов'язаних з предметами прокату.

У технічній частині необхідно розкрити технологію обробки даних із зазначенням напрямів руху облікової інформації всередині підприємства та для зовнішніх користувачів. Розділ «Техніка ведення бухгалтерського обліку» включає:

- форму бухгалтерського обліку. Від обраної підприємством форми бухгалтерського обліку залежить склад облікових регістрів, їхній взаємозв'язок, послідовність та способи реєстрації облікової інформації. В основі вибору закладені такі критерії як: обсяг і склад прокатного майна, масштаби діяльності, організація

управління, кваліфікація персоналу. На більшості підприємств використовується автоматизована форма обліку, яка є складовою сучасних інформаційних систем управління;

- первинну документацію, реєстри синтетичного та аналітичного обліку. За відсутності уніфікованих форм документи розробляються відповідно до потреб управління і затверджуються внутрішніми положеннями. Зокрема: Акт надходження предметів прокату, Акт видачі/повернення предметів прокату, Акт на списання предметів прокату, Відомість нарахування (зносу) амортизації предметів прокату, Картка обліку предметів прокату, Відомість руху предметів прокату тощо;

- робочий план рахунків. Він розробляється на основі єдиного плану рахунків шляхом кодування, враховуючи специфіку діяльності підприємства та необхідність в отриманні інформації з різним ступенем деталізації. Визначається перелік рахунків синтетичного й аналітичного обліку для відображення наявності та руху предметів прокатного фонду, витрат і доходів, пов'язаних з наданням послуг прокату;

- графік документообороту. Налагодження порядку документообороту на підприємстві забезпечує повне та своєчасне відображення в бухгалтерському обліку всіх господарських операцій з предметами прокату;

- порядок проведення інвентаризації. З метою усунення розбіжностей між фактичними залишками та обліковими даними і збереження предметів прокату, як й інші активи, підлягають інвентаризації. Склад інвентаризаційної комісії, періодичність, документальне оформлення та порядок проведення інвентаризації предметів прокатного фонду залежатиме від їх виду, місця та умов використання, тривалості перебування в прокаті;

- форми управлінської звітності, порядок їх формування та періодичність подання. Вони розробляються самостійно і повинні містити основні показники щодо діяльності з прокату майна в тих розрізах, які є найбільш інформативними для менеджменту підприємства

Методичний напрям визначає способи оцінки та ведення бухгалтерського обліку за окремими об'єктами облікової політики, виходячи з допустимих альтернативних варіантів. Оскільки вони суттєво впливають на фінансові результати діяльності підприємства, потрібно здійснювати детальний аналіз доцільності їх застосування. У розділі «Методика бухгалтерського обліку» доречно відображати наступні елементи, зокрема:

- у частині обліку предметів прокату: порядок визнання та оцінка, терміни корисного використання, класифікаційні групи, методи нарахування амортизації, алгоритм відображення процесу видачі активів у тимчасове користування;

- у частині обліку витрат і доходів від прокату майна: перелік і склад статей калькулювання собівартості послуг, метод обліку витрат і калькулювання собівартості послуг, момент визнання доходів, метод оцінки доходів, періодичність віднесення доходів на фінансові результати.

Таким чином, деталізація визначених у ході дослідження елементів за розділами облікової політики щодо організації отримання даних, технології й методики обліку предметів прокатного фонду та операцій з ними дозволяє виявити можливості удосконалення інформаційного забезпечення, підпорядковуючись інтересам системи

управління.

Література:

1. Войтенко Т. В. Облікова політика 2010 : головне / Т. В. Войтенко // Податки та бухгалтерський облік. – 2010. – № 1–2. – С. 16-22.
2. Петрук О. М. Облікова політика в системі регулювання бухгалтерським обліком / О. М. Петрук, Т. В. Барановська : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eztuir.ztu.edu.ua/3016/1/133.pdf>.
3. Щирба М. Проблеми документального оформлення облікової політики підприємства та шляхи їх вирішення / М. Щирба : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.econa.at.ua/Vypusk_5/schyrb.pdf.